

Informatiebrief

Zaaknummer: Z - 22/069246
Documentnummer: 321091
Datum: dinsdag 18 oktober 2022 / verzonden woensdag 19 oktober 2022
Onderwerp: Aanpak bestrijding energiearmoede
Portefeuillehouder: Wethouder De Bruijn
Wethouder Zoetemelk
Bijlage(n): *Bijlage 1. Overzicht van regelingen Rijk en gemeente*

Geachte Raad,

Aanleiding

Steeds meer huishoudens in Nederland hebben moeite met het betalen van de energierekening door stijgende energieprijzen en aanhoudende inflatie. Dit vraagt om een integraal, domein overstijgend plan van aanpak waarmee we ondersteuning bieden aan huishoudens in Voorschoten die leven in energiearmoede. Deze brief gaat in op wat energiearmoede is en welke stappen op de korte en lange termijn worden gezet om huishoudens in energiearmoede te ondersteunen. Deze aanpak staat niet op zich; er bestaan op zowel gemeentelijk als rijksniveau tal van regelingen die – direct of indirect - bijdragen aan het terugdringen van (energie)armoede. Een overzicht hiervan is opgenomen in Bijlage 1.

Wat houdt energiearmoede in?

Er is sprake van energiearmoede als huishoudens over een laag inkomen beschikken in combinatie met hoge energielasten dan wel een woning van lage energetische kwaliteit. Over het algemeen wordt er uitgegaan van energiearmoede wanneer een huishouden tussen de 13-20% van het inkomen uitgeeft aan energie. Dit wordt wel altijd gezien in relatie tot het inkomen, aangezien huishoudens met een hoog inkomen ook hogere energielasten kunnen dragen.

Situatie in Voorschoten

In Voorschoten is op basis van data uit 2019 berekend dat in totaal 2.68% van de huishoudens potentieel te maken heeft met energiearmoede. Het is aannemelijk dat dit percentage inmiddels aanzienlijk hoger ligt. Het college wenst daarom zo spoedig mogelijk met een aanpak te komen, met als doel om nog deze winter huishoudens die leven in energiearmoede te ondersteunen.

Financieel

Voor de aanpak energiearmoede heeft het Rijk tweemaal de Specifieke Uitkering (SPUK) energiearmoede en gelden in kader van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) uitgekeerd. De gehele uitkering van **€ 303.292,-** dient aan enkele specifieke doelen – ter bestrijding van energiearmoede – besteed te worden (via de SiSa-methode; Single information Single Audit). De uitvoeringstermijn voor de SPUK-gelden loopt tot en met 31 december 2024. De SPUK-middelen mogen voor de uitvoering (zowel interne projectkosten als aanbesteding) van de aanpak energiearmoede worden aangewend. Een definitieve kostenraming wordt opgenomen in het Plan van Aanpak.

Naam budget	Deadline besteding	Bedrag
SPUK Energiearmoede (Ronde 1)	31 december 2024	€ 96.180
SPUK Energiearmoede (Ronde 2)	31 december 2024	€ 96.180
Nationaal Isolatieprogramma (NIP)	31 december 2024	€110.932
Totaal nu beschikbaar		€ 303.292

Acties voor de korte termijn

Energiearmoede is een probleem dat nu aan de orde is. Daarom is het streven een deel van de huishoudens in energiearmoede nog deze winter een helpende hand te bieden. Hieronder worden maatregelen en/of acties beschreven die op de korte termijn uitgevoerd worden. Een deel hiervan zijn voorbereidende maatregelen.

- Uitwerken Plan van Aanpak Energiearmoede

Om tot een duidelijke en samenhangende aanpak te komen wordt een Plan van Aanpak opgesteld. Hierin staat opgenomen waar mensen in energiearmoede zich bevinden en welke maatregelen ingezet gaan worden om deze mensen te ondersteunen. Ook is het mogelijk dat in het Plan van Aanpak andere kansrijke acties worden opgenomen. Het streven is om het Plan van Aanpak (de eerste versie) begin november naar de Raad te sturen.

- Mogelijk maken van gerichte actie; het in kaart brengen van de doelgroep

Om inzicht te krijgen in waar de doelgroep zich bevindt, wordt er gebruik gemaakt van het energiedashboard van de Nederlandse Schuldhulproute. Dit dashboard geeft (op postcodeniveau) inzicht in risicogroepen voor betalingsachterstanden. In combinatie met andere gegevens over onder andere inkomen, gasverbruik en de energetische kwaliteit van woningen, is het mogelijk om in kaart te brengen waar de doelgroep zich bevindt (op postcodeniveau). Dit biedt mogelijkheden voor gerichte ondersteuning van inwoners. *NB: Het dashboard voldoet aan AVG-wetgeving.* Aangezien er wordt verwacht dat een groot deel van de doelgroep woont in een corporatiewoning, wordt er ook actief de samenwerking gezocht met de woningcorporaties.

- Klussendienst/FIX brigade – kleine energiebesparende maatregelen

Om huishoudens met energiearmoede al op de korte termijn te kunnen ondersteunen met energiebesparing zetten we in op het installeren van kleine energiebesparende maatregelen door een gespecialiseerde klussendienst. Er zijn verschillende externe partijen in beeld die dit kunnen uitvoeren. Hiervoor is een offertetraject in gang gezet. Het streven is om dit traject half november afgerond te hebben. Deze partij installeert maatregelen zoals tochtstrippen, radiatorfolie en ledlampen bij mensen thuis. De klussendienst maakt contact met de doelgroep, denkt met hen mee en kan tips geven over wat zij kunnen doen om energie te besparen. Ook kunnen zij hen wijzen op de hulp die de gemeente en het Rijk kan bieden. Zo richten we ons ook op bewustwording en gedragsverandering. Voor de lange termijn onderzoeken we of het mogelijk is om een eigen klussendienst op te zetten door een lokale organisatie in de gemeente. Hierbij kijken we naar koppelkansen met sociale problematiek.

- Realiseren van een warme ruimte in de gemeente

Mocht het een koude winter worden, is het belangrijk dat inwoners niet in de kou komen te zitten. Om energie te besparen in het eigen huishouden wordt daarom gekeken of er mensen bij elkaar gebracht kunnen worden op een centrale warme plek zoals het zwembad of de bibliotheek. Eventueel kan dit gecombineerd worden met informerende activiteiten met betrekking tot energiebesparing.

- Het opzetten van een communicatiecampagne

Het is belangrijk dat inwoners toegang hebben tot relevante informatie met betrekking tot energiebesparing. Er zal samen met de Communicatieadviseur van het sociale domein een communicatieplan worden opgezet om hier invulling aan te geven. Hierbij wordt aansluiting gezocht met de algemene besparingscampagne die wordt opgezet in het kader van de warmtetransitie en de communicatiecampagne van de Nederlands Schuldhulproute (geldfit.nl/energie).

- Noodsituaties als gevolg van (energie)armoede

Naast de voorzieningen die we als gemeente bieden voor minima-inkomens, willen we onderzoeken of en op welke manier nog meer hulp geboden kan worden aan inwoners. Het gaat hierbij om hulp voor inwoners die hun primaire lasten niet meer kunnen opbrengen en hierdoor in een noodsituatie belanden. Om steun te kunnen bieden aan deze inwoners wordt gekeken naar de mogelijkheid om een tijdelijk noodfonds op te zetten. Een fonds waar ook inwoners die niet of onvoldoende in aanmerking komen voor bestaande/lopende regelingen een beroep op kunnen doen. De gemeente zoekt hierbij of aansluiting mogelijk is bij al bestaande noodfondsen (Stichting Sociaal Hulpfonds Voorschoten/ Stichting Urgente Noden Leiden). De incidentele kosten willen we dekken uit de financiële ruimte die er mogelijk is vanuit de regeling energietoeslag. Natuurlijk volgen we hierbij ook de ontwikkelingen met betrekking tot het landelijke noodfonds. Dit is een initiatief dat bedoeld is voor inwoners die tussen wal en schip vallen, zodat gemeenten vooral kunnen inzetten op hulp aan kwetsbare inwoners met lage inkomens.

Acties voor langere termijn

Voor de langere termijn (t/m het einde van de bestedingstermijn van de SPUK-middelen op 31 december 2024) worden de onderstaande maatregelen onderzocht. Het heeft de voorkeur dat ook deze maatregelen op de kortst mogelijke termijn worden gerealiseerd.

- Witgoedregeling

Er wordt onderzocht of er een witgoedregeling opgezet kan worden. Het belangrijkste doel hiervan is dat inwoners oude en niet duurzame apparatuur kunnen vervangen door een energiezuinig exemplaar. Dit biedt een grote besparingskans omdat gemiddeld 16,5% van het jaarlijks energieverbruik naar een koelkast en/of vriezer gaat.

- Isolatie van woningen

Er wordt onderzocht of het deel van de SPUK-gelden bestemd voor het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) ingezet kan worden om woningeigenaren te ondersteunen in het nemen van isolerende maatregelen. Het gaat hierbij primair over het isoleren van woningen met een slechte energetische kwaliteit (energielabel E, F en G).

- Ondersteunen verenigingen en maatschappelijke organisaties

De stijgende energiekosten raken niet alleen particuliere huishoudens, maar ook ondernemers, verenigingen en maatschappelijk instellingen. Het prijsplafond op energie dat per 1 januari 2023 ingaat geldt voor alle kleinverbruikers. Naast huishoudens gaat het om zzp'ers, winkels, verenigingen, kleine maatschappelijke organisaties en een deel van het kleine mkb. Daarnaast wordt er door het kabinet momenteel een gerichte compensatieregeling uitgewerkt voor het

energie-intensieve mkb. De nadere uitwerking van deze regelingen wordt nauwlettend gevolgd en indien de uitwerking daar aanleiding toe geeft, zal worden bezien hoe we ook hen gepaste hulp kunnen bieden.

Planning

Het streven is de acties voor de korte termijn nog voor het einde van het jaar te realiseren. Voor de klussendienst betekent dit dat we streven het voorbereidende werk dit jaar af te ronden, zodat de klussendienst in het nieuwe jaar daadwerkelijk aan de slag kan. Wat betreft de acties voor de langere termijn wordt ingezet om in ieder geval een deel in het begin van 2023 op te starten. In het Plan van Aanpak volgen een concrete begroting en planning. U wordt hier rond half november (middels raadsinformatiebrief) over geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

Bijlage 1. Overzicht van regelingen Rijk en gemeente

In deze bijlage staat opgenomen welke regelingen en trajecten binnen de gemeente direct en indirect bijdragen aan de bestrijding van energiearmoede. Daarnaast worden ook de maatregelen vanuit het Rijk verder toegelicht.

Regelingen en trajecten vanuit de energietransitie

Door middel van het treffen van technische maatregelen op het gebied van isolatie en kleine energiebesparende maatregelen, en door aanpassing van gedrag kan energie worden bespaard. De gemeente speelt hierin een stimulerende en faciliterende rol en heeft in de afgelopen jaren diverse acties gericht op specifieke doelgroepen georganiseerd, uiteenlopend van advies en voorlichting tot inkoopacties. De gemeente is hiertoe aangesloten bij het regionale energieloket, het Duurzaam Bouwloket. Voor de volledigheid worden hieronder ook enkele afgeronde acties beschreven.

- Inwoners voorzien van kleine energiebesparende maatregelen (afgerond)

In het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) zijn in 2019-2020 bonnen à € 70 uitgereikt aan woningeigenaren. Zij konden hiervan energiebesparende maatregelen treffen zoals aanschaf van een waterbesparende douchekop of radiatorfolie óf een energiescan laten uitvoeren door adviesbureau Klimaatroute. In Voorschoten is 94,34% van de bonnen ingeleverd. Dat staat gelijk aan 2.451 huishoudens. Tot 31 juli van dit jaar konden zowel huiseigenaren als huurders 70 euro subsidie aanvragen voor kleine energiebesparende maatregelen (Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)). Er hebben in totaal 1123 huishoudens gebruik van gemaakt, waarvan 628 huurders en 495 woningeigenaren. Daarnaast hebben 91 huurders van een woning van woningcorporatie De Sleutels een energiebespaarpakket ontvangen.

- Wijkgerichte acties (afgerond)

Samen met Duurzaam Bouwloket heeft de gemeente Voorschoten wijkacties georganiseerd in Adegeest (2017-2018), Noord-Hofland (2018-2019) en de Bloemen-, Nassau- en Dobbewijk (2019-2020). Van veel voorkomende (standaard) woningtypes in deze wijken heeft Duurzaam Bouwloket uitgebreide energiescans gemaakt. Deze zijn gepresenteerd tijdens informatieavonden en waren en zijn nog steeds bruikbaar voor veel inwoners van deze wijken. Deze acties werden door Duurzaam Bouwloket gekoppeld aan inkoopacties voor maatregelen op gebied van isolatie en zonnepanelen.

- Inkoopacties (afgerond)

In samenwerking met Het Duurzaam Bouwloket zijn er recentelijk diverse inkoopacties georganiseerd; een voor zonnepanelen (2021-2022) en een voor isolatiemaatregelen voor jaren '50/'60 woningen (2022).

- Inwoners voorzien van energieadvies (lopend)

Inwoners van Voorschoten kunnen terecht bij het Duurzaam Bouwloket – het energieloket van de gemeente – voor informatie en onafhankelijk advies over het verduurzamen van hun woning.

In het eerste half jaar van 2022 heeft het Duurzaam Bouwloket advies uitgebracht voor 694 unieke woningen. Daarnaast is er onlangs een informatieavond georganiseerd over het verduurzamen van VvE's en was het Duurzaam Bouwloket aanwezig op de duurzaamheidsmarkt om inwoners te voorzien van energieadvies.

- Warmtetransitie (lopend)

In het kader van het plan van aanpak buurtgerichte routekaarten, als onderdeel van de uitvoering van de transitievisie warmte, wordt er momenteel gewerkt aan een gemeentebrede besparingscampagne. Deze campagne heeft als doel om inwoners een handelingsperspectief te bieden. In de periode tot 2030 gaat het dan hoofdzakelijk over energiebesparing door gedragsverandering, isolatie, hybride warmtepompen en laagtemperatuurverwarming. Om te bepalen hoe deze campagne er precies uit moet komen te zien worden er komende weken gesprekken gevoerd met stakeholders, zoals inwoners, woningcorporaties en particuliere verhuurders.

- Energiecoaches (lopend)

Tijdens de wijkactie in Noord-Hofland heeft de gemeente energiecoaches geworven. Zij kunnen woningen doorlichten op mogelijkheden voor energiebesparing. De gemeente heeft hiertoe trainingen verzorgd en infraroodcamera's ter beschikking gesteld.

Regelingen en trajecten vanuit het sociaal domein

Binnen de gemeente zijn heel veel partijen, professionals en vrijwilligers actief als het gaat om het ondersteunen van inwoners die te maken hebben met (energie)armoede. Gezamenlijk bieden zij een vangnet voor inwoners en zorgen er met elkaar voor dat mensen gepaste hulp krijgen. Hieronder zijn een aantal zaken uitgelicht.

- Vroegsignalering van schulden – Eerste Hulp Bij Geldzorgen (EHBG)

Vroegsignalering is het in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld krijgen van inwoners met financiële problemen. Op basis van signalen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven (de vaste lasten partners) benadert het team van EHBG inwoners met betaalachterstanden proactief om hen hulp aan te bieden. Hiermee wordt voorkomen dat achterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot een problematische schuldsituatie.

- Schuldhelpverlening voor particulieren en ondernemers

Inwoners met problematische schulden kunnen terecht bij Kredietbank Nederland. Ondernemers bij Zuidweg & Partners. Hierbij gaat het om het oplossen van problematische schulden. De verwachting is dat meer huishoudens en ondernemers een beroep zullen doen op de gemeentelijke schuldhelpverlening. Gemeenten krijgen daarom aanvullende middelen om meer mensen schuldhelpverlening te kunnen aanbieden (Prinsjesdag, koopkrachtreparatie).

- Voorschoten is aangesloten bij de Nederlands Schuldhelproute (NSR) / Geldfit.nl

Geldfit is dé plek voor tips en informatie over geld en wordt gemaakt door Stichting NSR. De route is een samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en schuldhelporganisaties. De gemeente probeert inwoners in een vroeg stadium te bereiken en hen te activeren om op Geldfit.nl een eenvoudige test te doen. Na het invullen van de test krijgen inwoners een advies op maat. Afhankelijk van het testresultaat wordt alleen hulpaanbod getoond dat het best bij

iemand past. Om mensen bij passende hulp uit te laten komen, werkt de NSR met vier afslagen: van online zelfhulp, een digitale vrijwilliger ('buddy'), een lokale vrijwilliger van bijvoorbeeld SchuldHulpMaatje of schuldhulpverlening via de gemeente. Naast het invullen van de test op Geldfit.nl of Geldfit Zakelijk kunnen mensen telefonisch contact zoeken met 0800-8115. De mensen aan de telefoon luisteren, adviseren en wijzen de hulpvrager rechtstreeks door naar de juiste hulp. Op geldfit.nl/energie kunnen inwoners snel en overzichtelijk informatie vinden hoe zij om kunnen gaan met de gestegen energieprijzen.

- Extra inzet sociaal raadvrouw (wens is meegenomen in de begroting)

Het doel van sociaal raadswork is dat alle inwoners van Voorschoten laagdrempelig, dichtbij en kosteloos toegang hebben tot recht. De sociaal raadvrouw biedt inwoners praktische ondersteuning en onafhankelijk sociaaljuridisch advies over wetten, regelingen en voorzieningen. Er wordt nauw samengewerkt met andere partners in Voorschoten.

- Continueren armoederegisseur (wens is meegenomen in de begroting)

De armoederegisseur neemt regie op het aanbod voor armoedebestrijding en zorgt dat dit goed op elkaar wordt afgestemd. Ze stimuleert de samenwerking in het veld en is nauw betrokken bij de vroegsignalering.

Maatregelen vanuit het Rijk

Het Rijk heeft een pakket aan maatregelen genomen om te voorkomen dat huishoudens in onoverkomelijke financiële problemen terechtkomen. Hieronder een korte opsomming van deze maatregelen:

- Het verlagen van belastingtarieven op energie, benzine en diesel.

Vanaf 1 april 2022 heeft het kabinet de belasting voor benzine, diesel en LPG verlaagd om de stijging van de energieprijzen te vergoeden. De belastingverlaging wordt verlengd tot en met 30 juni 2023. In de tweede helft van 2023 gaat het tarief weer langzaam omhoog. Daarnaast is het btw-tarief voor energie tijdelijk verlaagd. In de periode van 1 juli 2022 tot en met december 2022 geldt tijdelijk het 9% tarief voor energie.

- De energietoeslag

Een eenmalige uitkering van 1300 euro (in eerste instantie 800 euro en per 1 juli 2022 verhoogd met 500 euro). Mensen die een inkomen ontvangen tot 120% van het sociaal minimum komen in aanmerking voor de toeslag. In Voorschoten hebben tot nu toe 322 huishoudens de toeslag op basis van ambtshalve uitbetaling automatisch ontvangen. Daarnaast zijn er 510 aanvragen binnengekomen, waarvan er 383 zijn afgehandeld en 243 zijn toegekend en uitbetaald.

Daarnaast komt er geld in 2023 beschikbaar om aan huishoudens die leven van 120% van het minimumloon nogmaals 1300 euro uit te keren. Om huishoudens in 2022 nog beter te ondersteunen, wordt gemeenten de mogelijkheid geboden om 500 euro hiervan al in 2022 uit te keren.

Het kabinet stelt een bedrag van 35 miljoen beschikbaar in 2022 voor individuele studenten die als gevolg van de energieprijzen in ernstige financiële problemen komen. De wijze van toekenning, gestelde voorwaarden en de verdeling van de middelen wordt nog verder

uitgewerkt. Over deze uitwerking worden gemeenten nader geïnformeerd door de minister van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen in samenspraak met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De nadere uitwerking en informatie wordt nauwlettend gevolgd en indien de uitwerking daar aanleiding toe geeft, zal worden bezien of een aanpassing van het beleid noodzakelijk is. Op dit moment biedt het beleid van de energietoeslag ruimte om via de hardheidsclausule op basis van individuele omstandigheden de toeslag toe te kennen aan studenten.

- Tweemaal de Specifieke Uitkering Energiearmoede (SPUK) en gelden voor het Nationaal Isolatie Programma (NIP)

Met deze regelingen samengenomen heeft Voorschoten **€303.292,-** ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld om energiearmoede te bestrijden, maar mogen niet direct aan de inwoners worden uitgekeerd.

- Het tijdelijke prijsplafond energie

Vanaf 1 januari 2023 geldt een prijsplafond op energie voor alle huishoudens en andere kleinverbruikers. Voor gas wordt het maximale tarief € 1,45 per kuub tot een verbruik van 1.200 kuub. Voor elektriciteit wordt het maximale tarief verlaagd tot € 0,40 per kWh en het maximale verbruik verhoogd tot 2.900 kWh. Voor het energieverbruik boven het plafond betalen huishoudens en andere kleinverbruikers het tarief zoals opgenomen in het energiecontract. Om huishoudens begin deze winter al te helpen ontvangen huishoudens en andere kleinverbruikers in november en december een vaste korting van € 190 per maand op de energierekening. Deze compensatie wordt verrekend via de energieleveranciers.

- Noodfonds Rijksoverheid en energieleveranciers

Er een gezamenlijk noodfonds van de overheid en energieleveranciers waarmee moet worden voorkomen dat kwetsbare huishoudens met een betalingsachterstand te grote schulden opbouwen. Mensen moeten perspectief houden op een schuldenvrije toekomst. Daarom moet de gemeentelijke schuldhelpverlening hen hulp kunnen (blijven) bieden. Het kabinet wil zoveel mogelijk voorkomen dat schuldregelingen worden opgezegd wanneer mensen niet langer aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

- Investeringsubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing

Om te isoleren en een (hybride) warmtepomp aan te schaffen, kunnen bewoners gebruik maken van de Investeringsubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE). De ISDE is recent opgehoogd van gemiddeld 20 naar 30 procent wanneer de woningeigenaar twee (isolatie)maatregelen neemt en 15 procent bij één isolatiemaatregel. Aanvragen voor één maatregel kan vanaf 2 januari 2023 voor een maatregel die vanaf 2 april 2022 is geïnstalleerd. De subsidie voor een (hybride) warmtepomp bedraagt 30 procent, ook indien geen andere maatregelen worden genomen. Deze aanpassingen gelden ook voor de Subsidie Energiebesparing Eigen Huis (SEEH) gericht op VvE's.

- Het Nationaal Warmtefonds

Huiseigenaren die verduurzamingsmaatregelen niet zelf kunnen financieren, kunnen maatregelen financieren via het Nationaal Warmtefonds. De mogelijkheden worden steeds verder uitgebreid. Zo kunnen woningeigenaren ouder dan 75 jaar sinds februari 2022

financiering krijgen en zijn sinds 1 juni ook bij lagere leenbedragen lange looptijden mogelijk. Ook is het minimum leenbedrag verlaagd naar 1.000 euro en is het mogelijk om 100 procent financiering te ontvangen voor zonnepanelen. De financierbaarheid van verduurzamingsmaatregelen voor eigenaar-bewoners en VvE's wordt de komende maanden verder verbeterd door het volgende:

- vanaf 1 november 2022 is er financiering beschikbaar met een rentetarief van 0 procent voor woningeigenaren zonder leenruimte of met een inkomen tot 45.014 euro bruto;
- kleine VvE's (minder dan 8 appartementen) kunnen vanaf 1 november bij het Warmtefonds aankloppen voor financiering.